

FIȘA DISCIPLINEI

Acțiune pastorală în postmodernitate. Diagnoze și tehnici de intervenție pastorală

Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj Napoca
1.2. Facultatea	de Teologie Ortodoxă
1.3. Departamentul	de Teologie Ortodoxă
1.4. Domeniul de studii	Teologie (Ortodoxă)
1.5. Ciclu de studii	Masterat
1.6. Programul de studii / Calificarea	Consiliere Pastorală și Asistență Psihosocială
1.7. Forma de învățământ	Învățământ cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		Acțiune pastorală în postmodernitate. Diagnoze și tehnici de intervenție pastorală				Codul disciplinei	OMR5010
2.2. Titularul activităților de curs					Arhim. Prof. univ. dr. Teofil (Cristian) Tia		
2.3. Titularul activităților de seminar					Arhim. Prof. univ. dr. Teofil (Cristian) Tia		
2.4. Anul de studiu	II	2.5. Semestrul	I	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7. Regimul disciplinei	DSIN

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	4	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/ laborator/ proiect	2
3.4. Total ore din planul de învățământ	56	din care: 3.5. curs	28	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
3.5.1. Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					6
3.5.2. Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					33
3.5.3. Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					26
3.5.4. Tutoriat (consiliere profesională)					2
3.5.5. Examinări					2
3.5.6. Alte activități					0
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				69	
3.8. Total ore pe semestru				125	
3.9. Numărul de credite				5	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Nu este cazul
4.2. de competențe	Nu este cazul

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Sală dotată cu videoproiector, sistem de sonorizare pentru audiții și laptop
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Sală dotată cu videoproiector, sistem de sonorizare pentru audiții și laptop

6. Competențele specifice acumulate¹

Competențe profesionale/esențiale	<i>Coordonează activități de caritate</i> - Coordonează furnizarea de activități de caritate către o comunitate sau o instituție aflată în dificultate, cum ar fi recrutarea de voluntari și de personal, alocarea resurselor și gestionarea activităților <i>Stabilește relații de colaborare</i> - Stabilește o legătură între organizațiile sau persoanele fizice care pot beneficia de comunicarea reciprocă pentru a facilita o relație de colaborare pozitivă durabilă între cele două părți <i>Stabilește relații cu comunitățile locale</i> - Stabilește relații afective și de lungă durată cu comunitățile locale, de exemplu, prin organizarea unor programe speciale pentru grădinițe, școli și persoane cu dizabilități și vârstnici, prin sensibilizarea comunității și primind în schimb aprecierea acestora <i>Se implică în dezbateri</i> - Structurează și prezintă argumente utilizate în cadrul unei dezbateri și discuții constructive pentru a convinge partea opusă sau o parte terță neutră cu privire la punctul de vedere al participantului la dezbateri <i>Respectă confidențialitatea</i> - Respectă setul de norme care stabilesc nedivulgarea informațiilor, cu excepția unei alte persoane autorizate <i>Oferă consiliere socială</i> - Asistă și îndrumă utilizatorii serviciilor sociale pentru rezolvarea problemelor și dificultăților personale, sociale sau psihologice <i>Răspunde la întrebări</i> - Răspunde la întrebări și la solicitările de informații venite din partea altor organizații și membri ai publicului <i>Întărește comportamentul pozitiv</i> - Întărește comportamentul pozitiv al oamenilor în timpul activităților de reabilitare și consiliere, pentru a se asigura că persoana ia măsurile necesare pentru a obține rezultate pozitive într-un mod pozitiv, astfel încât să rămână încurajate să-și continue eforturile și să atingă obiectivele <i>Practică ascultarea activă</i> - Acordă atenție spuselor altor persoane - Înțelege cu răbdare aspectele punctate, adresând întrebări, după caz, și fără să întrerupă în momente nepotrivite - Ascultă cu atenție nevoile clienților, ale pasagerilor, ale utilizatorilor de servicii sau ale altor persoane și oferă soluții în consecință <i>Menține relații cu reprezentanți locali</i> - Menține relații bune cu reprezentanții comunității științifice, economice și ai societății civile de la nivel local
Competențe transversale	<i>Aplică cunoștințe de filozofie, etică și religie</i> - Studentul va fi capabil să evalueze consecințele și impactul ideilor, oportunităților și acțiunilor - Studentul va fi capabil să evalueze consecințele morale și etice ale acțiunilor - Studentul va fi capabil să urmărească valorile etice și credințele religioase - Studentul va fi capabil să acționeze în conformitate cu valorile etice și religioase

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Deprinderea masteranzilor cu analiza, practica și prognoza pastorală, cunoașterea mecanismelor pastorale de intervenție în parohie, familiarizarea lor cu paradigmele teoretice și practice psiho-pastorale performante;
---------------------------------------	--

¹ Se poate opta pentru competențe sau pentru rezultatele învățării, respectiv pentru ambele. În cazul în care se alege o singură variantă, se va șterge tabelul aferent celeilalte opțiuni, iar opțiunea păstrată va fi numerotată cu 6.

7.2 Obiectivele specifice	- Exersarea potențialului masteranzilor de a răspunde într-o manieră pastoral-duhovnicească la provocările pe care realitatea complexă postmodernă din parohiile urbane și rurale ale României Europene le face viitorilor lideri de comunitate (preoți, asistenți sociali, psihologi) urmărind în acest sens: a. familiarizarea studenților cu conceptele fundamentale din Psihoterapia Pastorală; b. punerea în context pastoral-local a tendințelor și a liniilor majore de evoluție a evenimentelor la nivel mondial, european și național; c. reflectarea la nivel local-parohial a gândirii și acțiunii Bisericii la nivel patriarhal-sinodal și eparhial; d. exersarea capacității lor de a da răspunsurile potrivite la frământările credincioșilor dornici de progres duhovnicesc, în contextul cultural postmodern. - Să cunoască modurile de „construcție” a unei solide „culturi a inimii”, evitând riscurile unei intervenții pastorale diletante; Să cunoască marile erori ale consilierii pastorale neprofesioniste, știind evita metodic invitațiile la comoditate pe care le face societatea postmodernă; să distingă și să elimine elementele specifice manipulării în atitudinea și comportamentul propriu și al semenilor; să știe propune, iar nu impune credința;
---------------------------	--

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Scleroza modernității. Analiză a degenerărilor post-iluministe. Profilaxii pastorale. Paradoxul lui Karl Lowith: „Civilizația născută din creștinism este creștină în origine și anti-creștină în rezultat”. Mutațiile „de structură”, iar nu „de conjunctură”, din lumea contemporană, restructurări ale mentalului colectiv aflat în ruptură cu marea traducție culturală a modernității;	Dezbaterii, prezentări Power Point, lucrări de seminar, dialog.	
2. Reflecția responsabilă asupra paradigmei culturale contemporane, datorie prioritară a păstorului de astăzi; imersia în Tradiție finalizată cu o reîntinerire a vieții duhovnicești a Bisericii de azi; Noul areopag de propovăduire a Evangheliei: mentalul colectiv; concurența istorică „credință-rațiune” și adevărata învingătoare;	Dezbaterii, prezentări Power Point, lucrări de seminar, dialog.	
3. Postmodernitatea substituie rațiunea cu instinctul? subcultura de masă a plăcerilor; formarea pastorală autentică și obiectivul „de prelucrat”: etajul emoțional și cel cerebral; eliminarea răului prin creșterea omului în „putere de a iubi”;	Dezbaterii, prezentări Power Point, lucrări de seminar, dialog.	
4. Cercul vicios al ultra-economismului și mecanismele depozitării treptate de libertate, consumismul: formă cea mai degradată a materialismului; Instituțiile – forme manipulatorie de opresiune în folosul unora? Codul etic formulat de modernitate; evitarea conflictelor printr-un comportament luminat de o Rațiune Universală;	Dezbaterii, prezentări Power Point, lucrări de seminar, dialog.	
5. Revoluția bio-tehnologică și efectele ei; provocările pastorale ale ingineriei	Dezbaterii, prezentări Power Point, lucrări de seminar, dialog.	

genetice și amenințările făcute nucleului creștin al civilizației noastre; Analiză pastorală a dilemelor Modernității: 1. Sciziunea dintre prescripțiile moralei creștine și legislația civilă; 2. Definirea ideii de „progres”; 3. Distanța dintre „războaiele drepte” și nedrepte;		
6. Fluctuația contemporană între secularizare și resacralizare; înclinația spre metafizică a minții umane; chestiuni cu puternic potențial metafizic excluse dezbaterii publice; Drama culturii laice: abandonarea la conștiința privată a problemei adevărului; coroziunea agnosticismului, relativismului;	Dezbaterii, prezentări Power Point, lucrări de seminar, dialog.	
7. Un program pastoral operativ: penetrarea țesutului social cu mesajul creștin prin crearea de spații de discuție publică, de analiză, de reflecție și propuneri concrete; căi de a te opune uraganului secularizator din planul valorilor;	Dezbaterii, prezentări Power Point, lucrări de seminar, dialog.	
8. Dominația relativismului moral în societățile bunăstării materiale „instalate” confortabil în istorie; Universul axiologic al tinerilor de astăzi. Sensul existenței concrete cotidiene. Concepte deprimante din punct de vedere pastoral: ateism practic, raționalism exacerbat, materialism hedonist. Psihoterapie pastorală;	Dezbaterii, prezentări Power Point, lucrări de seminar, dialog.	
9. Rolul predominant al mass-mediei în demersul educativ-formativ contemporan. „Școlile paralele”, „individul antenelor” și deșurăcinarea postmodernă; Fractura cultură/religie și economie/tehnologie; Pedagogia, pastorală și educația interculturale – urgență a timpurilor noastre; credința reactivă și credința prospectivă;	Dezbaterii, prezentări Power Point, lucrări de seminar, dialog.	
10. Noi instrumente de convertire și edificare permanentă a comunității eclesiale; Cunoașterea conținutului doctrinar propus de Biserică într-o manieră fundamentată critic; Reflexul obsesiv de „a supune totul la verificare”; Pastorală și concepția dinamică despre Adevăr. Ierarhia „adevărurilor”;	Dezbaterii, prezentări Power Point, lucrări de seminar, dialog.	
11. „Sacrificiul face parte din definiția omului”. Religiiile și sensul jertfei; Antropologia teologică a sacrificiului; Experiența biblică agrară și nomadă; Sacrificiul uman arhaic în subconștientul colectiv; sacrificiul de masă; spiritualizarea și interiorizarea sacrificiilor;	Dezbaterii, prezentări Power Point, lucrări de seminar, dialog.	
12. Anatomia psiho-pastorală a postmodernității. Contextualizarea culturală a acțiunii pastorale în România contemporană; De la optimismul	Dezbaterii, prezentări Power Point, lucrări de seminar, dialog.	

marilor performanțe din modernitate (Revoluțiile: culturală, științifică, politică și industrială) la depresia produsă de marile decepții ale postmodernității;		
13. Martirul și călăul – în perspectivă pastorală ; condiția creștină în orizontul modelului hristic; Sistemele totalitare și eliminarea categoriilor „culpabile”; Dezvăluirea „lucurilor ascunse de la întemeierea lumii” (Matei 13,35); Sacrificiul la români. Fără jertfă, creștinismul „intră în putrefacție”.	Dezbaterii, prezentări Power Point, lucrări de seminar, dialog.	
14. Agonia și crizele modernității ; orizonturile postmoderne: Dincolo de expectativele sociale uriașe; Creștinismul și cultura post-modernă: incompatibilități structurale.	Dezbaterii, prezentări Power Point, lucrări de seminar, dialog.	
Bibliografie		
8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
1. Indicii concrete ale unui proces în curs, de „lepădare” a creștinismului : anticreștinismul în România, ca „trădare” națională și alienare; condiția postiluministă contemporană; atractivitatea creștinismului astăzi și forța lui de „seducție”;	Dezbaterii, prezentări Power Point, lucrări de seminar, dialog.	
2. Valori/reguli unanim recunoscute de omenirea contemporană ; Trebuie religia să „dicteze” normele de comportament public? Conceptul de „om” în cultura iluministă și în cea creștină; Omul – singura făptură creată de Dumnezeu „pentru ea însăși”;	Dezbaterii, prezentări Power Point, lucrări de seminar, dialog.	
3. Urgența primordială a Pastoraliei Ortodoxe : restituirea primatului persoanei asupra lucrurilor, a unei viziuni transcendente asupra celei imanente; reînnoirea continuă din interior în optica comuniunii	Dezbaterii, prezentări Power Point, lucrări de seminar, dialog.	
4. Principii pastorale de acțiune în postmodernitate : credința creștină trebuie să aibă un impact real asupra tuturor sectoarelor vieții publice; vocația Evangheliei este aceea de a transforma creator/transfigura comportamentele individuale și sociale	Dezbaterii, prezentări Power Point, lucrări de seminar, dialog.	
5. Sfidările „secularismului tehnocratic” : de la „ <i>homo ludens</i> ” la „ <i>homo faber</i> ”; primatul tehnicii asupra eticii; al relativului asupra absolutului; atrofierea metafizicii; tipuri de cultură antropologică antagoniste: umanistă tradițională și științifică-neoiluministă	Dezbaterii, prezentări Power Point, lucrări de seminar, dialog.	
6. Teza iluministă a indiferenței publice față de adevăr : creșterea nivelului bunăstării materiale și criza solidarității; permisivismul și conformismul față de modele trecătoare; comoditatea fizică și cultura instinctelor;	Dezbaterii, prezentări Power Point, lucrări de seminar, dialog.	

7. Urgență pastorală: seva Evangheliei trebuie să pătrundă ethosul comunității umane: 1. Modelele de comportament tipice unui mediu; 2. Criteriile de judecată; 3. Valorile dominante; 4. Obiceiurile și tradițiile; 5. viața familială, socială, politică etc.; Evoluția credinței de la ipoteza ideologică - „simpla presupunere că Dumnezeu există” la dimensiune a vieții și orientare existențială	Dezbaterii, prezentări Power Point, lucrări de seminar, dialog.	
8. Conflictul dintre adevăr și votul majorității: intersectarea democrației cu creștinismul și sinteza dintre credință și cultură ca exigență a culturii; Tentativele consecutive de descreștinare a Europei; o nouă „ofertă” de spiritualitate pentru Europa;	Dezbaterii, prezentări Power Point, lucrări de seminar, dialog.	
9. Priorități pastorale mondiale: reconcilierea cu Creația și spiritul „capitalismului sălbatic”, fundamentat pe filosofia individualismului și a egoismului; interdependența planetară a popoarelor lumii de astăzi; mondializarea crizelor impune depășirea culturii individualiste;	Dezbaterii, prezentări Power Point, lucrări de seminar, dialog.	
10. Demnitatea umană și dependența de Absolut: Civilizația contemporană – o epocă a contrastelor; Societatea postcreștină? Indicii clarificatoare; promovarea cu dezinvoltură a unui secularism feroce; Conviețuirea într-o cultură disprețuitoare a valorilor credinței;	Dezbaterii, prezentări Power Point, lucrări de seminar, dialog.	
11. Profilul postiluminismului. Iluminismul și epoca umanismului militant; atitudinea dușmănoasă față de „mister”; Experiența de „conexiune universală” și simțul mistic; neurologia și „efectul de ansamblu”; Transfigurarea doctrinarului în spațiul iudaic; Raportul dinamic: slujbă liturgică, morală-asceză, doctrină; Experiența mistică și „revelațiile private”. Coordonate hermeneutice;	Dezbaterii, prezentări Power Point, lucrări de seminar, dialog.	
12. Dumnezeu - „incomodul” din cultura transgresiunii. Problema primatului între credință și rațiune; inteligența artificială; imagistica prin rezonanță magnetică și mutațiile din hipotalamus; raționalitatea credinței;	Dezbaterii, prezentări Power Point, lucrări de seminar, dialog.	
13. „Homo brutalis” și dogmele iluminismului ateu; Procesul de „umanizare” are loc doar asimilând valorile propuse de Mântuitorul Hristos; marile direcții de faliment ale Modernității; Seducția principiului „orice instinct este lege”;	Dezbaterii, prezentări Power Point, lucrări de seminar, dialog.	
14. Convertirea conștiințelor; prioritatea de acțiune asupra factorilor de decizie,	Dezbaterii, prezentări Power Point, lucrări de seminar, dialog.	

care trebuie să dobândească convingeri creștine;		
Bibliografie		
1. Christos Yannaras, <i>Contra Religiei</i>, București, Edit. Anastasia, 2011; 2. Andrew Newberg – Mark Robert Waldman, <i>Cum ne schimbă Dumnezeu creierul. Descoperirile inovatoare ale unui prestigios neurolog</i>, București, Edit. Curtea Veche, București, 2009; 3. Horea Roman-Patapievici, <i>Om recent</i>, București, Edit. Humanitas, 2010; 4. Emilianos Timiadis, <i>Preot, parohie, înnoire</i>, București, Edit. Sofia, 2001; 5. Ioan Suci, <i>Eroism. Terapie contra mediocrității</i>, Alba Iulia, Edit. Reîntregirea, 2001; 6. William Basil Zion, <i>Eros și transfigurare</i>, Alba Iulia, Edit. Reîntregirea, 2001, în traducerea lui Ioan Ovidiu Bobăilă; 7. Tomas Spidlik – Marko Ivan Rupnik, <i>Teologia Pastorală. Pornind de la frumusețe</i>, Târgu-Lăpuș, Edit. Galaxia Guttenberg, 2007; 8. Fiorenzo FACCHINI, <i>Le origini dell'uomo: le ragioni della scienza e le ragioni della fede</i>, in <i>Sette e Religioni</i>, 4/1991, pp. 621-647. 9. Franco Ferrarotti, <i>I limiti della scienza e il suo illusorio trionfo</i>, in <i>Una fede senza dogmi</i>, ed. Laterza, Roma-Bari 1990, pp. 69-98; 10. Michael Paul GALLAGHER, <i>A proposito di un recente dialogo su Dio e scienza</i>, in <i>La Civiltà Cattolica</i>, q. 3430 (1993), II, pp. 327-338. 11. Carlo Maria MARTINI, <i>Orizzonti e limiti della scienza. Decima cattedra dei non credenti</i>, ed. Raffaello Cortina, Milano, 1999; 12. Arhim. Teofil Tia, <i>Reînnoire profetică și fidelitate față de Tradiție: exigențe pastorale ale epocii post-iluministe</i>, Edit. Reîntregirea, Alba Iulia, 2011, p. 700. 13. <i>Elemente de Pastorală Misionară pentru o societate post-ideologică</i>, Edit. Reîntregirea, Alba Iulia, 2003. 14. Idem, <i>Reîncreștinarea Europei? Exegeza religiei în misiologia și pastorală occidentală contemporană</i>, Edit. Reîntregirea, Alba Iulia, 2001; 15. Idem, <i>Il dramma della solitudine in una società dei consumi</i>, Vicenza, Edit. LIEF, 2011, p. 33. 16. Idem, <i>Fertilizarea creștină a culturii</i>, Edit. Reîntregirea, Alba-Iulia, 2003; 17. Idem, <i>Pastorală misionară într-o Europă descreștinată. Exigențe și priorități</i>, Edit. Reîntregirea, Alba Iulia, 2009, 28 p. 18. Idem, <i>Pastorația în mediile urbane industrializate. Analiză teologico-pastorală a urbanității</i>, Edit. Reîntregirea, Alba Iulia, 2009(8)(7), 28 p. 19. Idem, <i>Țigani: radiografie unei etnii fără frontiere. Pentru o pastorală a romilor</i>, Edit. Reîntregirea, Alba Iulia, 2009(8)(7), 28 p. 20. Idem, <i>Toamna vieții. O invitație la reflecție pastorală</i>, Edit. Reîntregirea, Alba Iulia, 2009(8)(7), 28 p. 21. Idem, <i>Expansiunea noilor mișcări religioase. Lectură pastorală a fenomenului sectar</i>, Edit. Reîntregirea, Alba Iulia, 2009(8)(7), 28 p. 22. Idem, <i>Noțiunea de „sărăcie” în cultura postmodernă. Pentru o pastorală a săracilor erei post-industriale</i>, Edit. Reîntregirea, Alba Iulia, 2009(8)(7), 28 p. 23. Idem, <i>Pedagogia pastorală și criza valorilor</i>, Edit. Reîntregirea, Alba Iulia, 2009(8)(7), 28 p. 24. Idem, <i>Strategii de comunicare a credinței. Cateheza în universul cultural al adulților de astăzi</i>, Edit. Reîntregirea, Alba Iulia, 2009(8)(7), 28 p. 25. Idem, <i>Pastorația tinerilor în era postmodernă. Tendințele socio-culturale ale lumii contemporane</i>, Edit. Reîntregirea, Alba Iulia, 2009(8)(7), 28 p. 26. „Dezvăluiri ale lucrurilor ascunse de le întemeierea lumii” (Matei 13,35). <i>Condiția umană între violență, sacrificiu și crimă. Retrospectivă pastoral-istorică</i>. Edit. Reîntregirea, Alba Iulia, 2009(8)(7), 28 p. 27. <i>Enciclopedia di pastorale. Fondamenti</i> (a cura di Bruno Seveso e Luciano Pacomio), Edizioni Piemme, Casale Monferrato, 2000, 700 p.		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Cursul urmărește abilitarea a masteranzilor cu munca în echipă, distribuția corespunzătoare a parcelelor de acțiune, intervenția profesionistă pe un culoar de competență bine delimitat, corespunzător propriilor competențe etc.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Evaluare finală	Evaluare frontală/orală pe baza unui subiect extras de student	20%
		Evaluare scrisă	50%
10.5 Seminar/laborator	Verificare pe parcurs	-	
	- Activitate la seminar	Elaborarea unei lucrări caracteristice cercetării și redactării științifice	20%
		Implicare în dezbaterile de la seminar	10%
10.6 Standard minim de performanță			
Cunoașterea a jumătate din temele tratate și dezbătute la orele de curs și seminar;			

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)²

Nu se aplică

Data completării:
24 aprilie 2025

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

Data avizării în departament:
17.04.2025

Semnătura directorului de departament

² Păstrați doar etichetele care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivesc disciplinei și ștergeți-le pe celelalte, inclusiv eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă - dacă nu se aplică. Dacă nicio etichetă nu descrie disciplina, ștergeți-le pe toate și scrieți "Nu se aplică".